

**TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMANCILIK
UYGULAMALARININ SERTİFİKASYON VE
AKREDİTASYONUNDA SİVİL VE İDARİ YAPILANMA
[ANDIRIN DEVLET ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
VE GÖKSUN DEVLET ORMAN İŞLETME
MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ (2003-2007)]**

**FERDA NUR ŞENER
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMANLAR: Prof. Dr. Özden GÖRÜCÜ
Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY**

**ISPARTA
Haziran 2010**

Araştırmanın Amacı

- ✓ Sürdürülebilir orman yönetimi için gerekli olan sertifikasyon sürecini belirlemek,
- ✓ Örnek işletmeler olarak seçilen İşletmelerin beş yıllık (2003–2007) verilerinin kriter ve göstergeler bazında değerlendirilmesi,
- ✓ Bu birimlerin ormancılık faaliyetlerini sürdürülebilir şekilde yapıp yapmadığının akreditasyon almış bir hipotetik kurum gözü ile incelenmesi,
- ✓ Başarılı olan birimlere sertifika verilmesi amaçlanmıştır.
- ✓ Bu çalışmada sadece orman yönetiminin sertifikalandırılması uygulanmıştır.

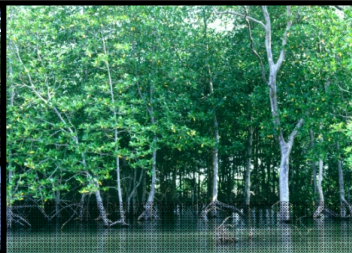
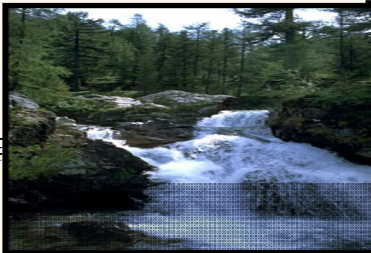
Araştırmada İzlenilen Yol

- ✓ Araştırmada OGM tarafından hazırlanmış olan ulusal kriter ve göstergeler temel alınmıştır.
- ✓ Ayrıca uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bir kurum olan “Orman İdare Konseyi” (Forest Stewardship Council, FSC) ilke ve kriterlerinden yararlanılarak da işletmelerin durumu değerlendirilmiştir.

Araştırmada İzlenilen Yol

- Göstergeler için nicel ve nitel eşik değerler belirlenmeye çalışılmıştır.
- Bazı göstergelere ilişkin ülke ortalaması verileri eşik değer olarak kabul edilmiştir.
- Bazı göstergelere ilişkin olarak ise Orman İşletme Müdürlüğü sınırındaki toplam alana oranlamak suretiyle değerlendirmeler yapılmıştır.
- Bazı göstergelere ilişkin eşik değer belirlemek mümkün olmamıştır bu durumda ormancılık bilim ve tekniğine uygun genellemeler ve varsayımlara gidilerek çözümler yapılmıştır.

Araştırmada İzlenilen Yol

- Kanada'da Thorsten Mrosek tarafından 2002 yılında yapılmış bir çalışmaya benzer şekilde puanlama sistemi düzenlenmiştir.
- Belirlenen eşik değerlere göre göstergeler aşağıdaki puanlama sistemine göre değerlendirilmiştir :
 - ✓0 puan - Olumsuz sürdürülebilirlik eğilimi,
 - ✓1 puan - Yansız (nötr) bir eğilim ve
 - ✓2 puan - Olumlu sürdürülebilirlik eğilimi

Araştırmada İzlenilen Yol

- Her bir göstergeye göre ayrı ayrı puan verilmek suretiyle toplamda yüzdelik orana göre değerlendirme yapılmıştır.
- Çevre ve Orman Bakanlığının benimsediği kriter ve gösterge setinde 28 adet gösterge vardır.
- Her göstergenin 2 puan alması halinde toplamda 56 puanla %100'lük olumlu sürdürülebilirlik eğilimi söz konusudur.
- Buna göre aşağıdaki gibi bir derecelendirme yapılabilir:
 - 0 - 27 puan – Başarısız yönetilmiş (< % 50)
 - 28 - 40 puan – İyi yönetilmiş (% 50-70)
 - 41 - 56 puan – Oldukça iyi yönetilmiş (% 71-100)

Araştırmada İzlenilen Yol

- Akreditasyon almış “**Türkiye Orman Sertifikasyon Kurumu**” olarak adlandırılan hipotetik kurum gözü ile inceleyip orman kaynaklarını sürdürülebilir şekilde yöneten birimlere sertifika verilmesi amacıyla bir logo çalışması yürütölmüştür.
- Bu logo kullanılarak işletmelere örnek sertifika düzenlenmiştir.
- Hazırlanan sertifika örneklerinde de yine FSC’nin vermiş olduğu sertifikalardan temel altlık olarak yararlanılmıştır.

Örnek Sertifikasyon Kurumu İçin Düzenlenen Logo Önerisi

SOY Kriter ve Göstergelerine Göre Değerlendirmeler

Kriter 1 Orman Kaynakları

- Ülke ortalaması eşik değeri olarak alınmıştır.
- Artış varsa olumlu, azalış varsa olumsuz değişim olmamışsa nötr olarak değerlendirilmiştir.
- Gösterge 1 Ormanlar ve Diğer Ağaçlık Alanlar
- Gösterge 2 Dikili Servet, Biokütle ve Karbon Stoku
- Gösterge 3 Artım
- Gösterge 4 Amenajman Planı Olan Orman Alanı
- Amenajman planları yapılmışsa olumlu, süresi dolmuş planlar veya plan yapılmamış alanlar varsa olumsuz olarak değerlendirilmiştir.
- Gösterge 5 Kadastro Yapılan Orman Alanı
- Yüzdelik orana göre ne kadar alanın kadastro yapıldı?
- Ne kadar alan tescil edilmiştir?
- Sınır dışına çıkarılan alan var mı ?

Kriter 2 Biyolojik Çeşitlilik

➤ Gösterge 1 Ormanların Dağınıklık Durumu

➤ Parçalılık durumu bakış açısına göre olumlu veya olumsuz olumsuz bir durum olarak değerlendirilebilir.

➤ Gösterge 2 Silvikültürel Bakımlar

➤ Bakım yapılan alana göre ülke ortalaması eşik değer olarak alınmıştır.

➤ Gösterge 3 Gençleştirme Güvenilirliği

➤ Başarı oranı dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır.

➤ Gösterge 4 Tohum Kaynakları

➤ Artış, azalma ve değişim olmaması durumuna göre değerlendirilmiştir.

Kriter 3 Sağlık Canlılık ve Entegrasyon

➤ Gösterge 1 Doğal Faktörlerden Etkilenen Ormanlar

➤ Etkilenen alanın işletme sınırı toplam alana oranlanması ile değerlendirilmiştir.

➤ Gösterge 2 Başarılı Tabii Gençleştirme Alanı

➤ Gençleştirme başarı oranına göre değerlendirilmiştir.

➤ Gösterge 3 Açma Yerleşme

➤ Alan büyüklüğüne göre azalış veya artım olması durumuna göre değerlendirilmiştir.

➤ Gösterge 4 Yakacak Odun Tüketimi

➤ Programlara uygun olarak yapılması ve kaçak tüketimin olup olmamasına göre değerlendirilmiştir.

Kriter 3 Sağlık Canlılık ve Entegrasyon

➤ Gösterge 5 Orman Yangınları

➤ Yangınlarla mücadelede başarı durumu, çıkış sebepleri dikkate alınmıştır.

➤ Gösterge 6 Otlatma Zararı

➤ Etkilenen alan büyüklüğü dikkate alınmıştır.

➤ Gösterge 7 İzinler ve İrtifaklar

➤ İzin verilen alan büyüklüğü ve amaçlar dikkate alınmıştır.

Kriter 4 Üretim Kapasitesi ve Fonksiyonları

➤ Gösterge 1 Entegre Amenajman Planları İle Yönetilen Ormanlar

➤ Fonksiyonel planların yapılmış olması durumuna göre değerlendirilmiştir.

➤ Gösterge 2 Odun Üretimi

➤ Üretim programlarına uygun miktarda mı ?

➤ Kayıt dışı üretim var mı?

➤ Gösterge 3 Artım ve Üretim Dengesi

➤ Ülke ortalaması ve artış durumu dikkate alınmıştır.

➤ Gösterge 4 Odun Dışı Orman Ürünleri Üretimi

➤ Enavnter yapılmış mı?

➤ Üretim var mı?

Kriter 5 Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar

➤ **Gösterge 1 Koruyucu Özelliği Nedeniyle Korunan Alanlar**

➤ **Gösterge 2 Su Havzalarını Koruma Alanları**

➤ **Gösterge 3 Toprak Muhafaza Alanları**

Kriter 6 Sosyoekonomik Fonksiyonlar

➤ Gösterge 1 Üretilen Odun Ürününün Değeri

➤ Talebi karşılaması ve artış durumuna göre değerlendirme yapılmıştır.

➤ Gösterge 2 Odun Dışı Orman Ürünlerinin Değeri

➤ Norm kadroyu karşılama oranı ve yöre halkının durumu dikkate alınmıştır.

➤ Gösterge 3 Yaratılan İstihdam

➤ Norm kadroyu karşılama oranı ve yöre halkının durumu dikkate alınmıştır.

➤ Gösterge 4 Orman Toplulukları ve Sivil Örgütler

➤ STK'ların sayısı ve görüşlerinin dikkate alınması

➤ Gösterge 5 İşlenen Orman Suçları

➤ İşlenen suçların azalması veya artmasına göre değerlendirme yapılmıştır.

TEŞEKKÜRLER